

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Yrittäjyyskasvatus: case Luksia

Blomberg, Sonja

2017 Laurea

Yrittäjyyskasvatus:
case Luksia

Sonja Blomberg

Yrittäjyyskasvatus: case Luksia

Vuosi 2017 Sivumäärä 35

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoite on kuvata Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksian yrittäjyysopintojen Yritystoiminnan suunnittelu -verkkokurssin suunnittelua. Kurssi on laajuudeltaan 15 osaamispistettä. Työ korostaa yrittäjyyskasvatuksen ja opiskelijayrittäjyyden tukemisen tärkeyttä. Liiketalouden opintoihin kuuluu kaikki yrittäjyyteen tarvittava, joten yrittäjyyteen tulisi kannustaa myös liiketoiminnan perustamisen mahdollistavalla kurssilla. Työn tietoperusta pohjautuu sekä opetusalan ammattilaisten ja yrittäjien näkökulmiin, että opiskelijoiden antamiin kyselyvastauksiin. Opiskelijoilla teetetty kysely on laadullinen tutkimus. Myös opinnäytetyön tekijällä on kokemusta Luksian yrittäjyyskasvatuksesta. Kurssia kuvaava materiaali on opinnäytetyön tekijän keräämää dataa kurssin suunnittelutiimin tapaamisista ja jakamasta sisällöstä. Tekijä kuului suunnittelutiimiin.

Osa kyselyyn vastanneista liiketalouden opiskelijoista eivät ole kiinnostuneita yrittäjyydestä, mutta kokivat yrittäjyysopinnot yleissivistävästi hyödyllisiksi. Yli puolet olivat sitä mieltä, että yrittäjyys on nykypäivänä varteenotettava vaihtoehto työllistymiselle ja yrittäjyysopinnot ovat hyödyllisiä, mielenkiintoisia ja niitä tulisi olla tarjolla kaikille aloille toisen asteen koulutuksessa.

Tulos on yrittäjyysaiheinen verkkokurssi Luksian kaikkien alojen opiskelijoille. Kurssilla opettavat aiheet ovat jaettu niistä vastaavien opettajien kesken. Nämä aiheet ovat yrityksen perustamiseen tarvittavia taitoja, kuten talouden hallintaa, johtamista, markkinointia ja yrityksen perustamista konkreettisesti. Jatkotutkimusehdotus tälle opinnäytetyölle on toteutuneen yrittäjyyskurssin toiminnan ja tuloksien tutkiminen. Kurssia kehittää kehitysehdotuksen pohjalta ja opetusta lisätä.

Sonja Blomberg

Entrepreneurship education: case Luksia

Year	2017	Pages	35
------	------	-------	----

The objective of this functional thesis was to describe the planning of an online course called “Planning a business”. It is 15 study credit points long. It takes place in Luksia, Western Uusimaa Municipal Training and Education Consortium. The thesis emphasizes the importance of supporting entrepreneurship education and student entrepreneurship. Business studies include everything needed for entrepreneurship, so students should be encouraged to entrepreneurship by a course that enables business creation. The theoretical part of the thesis is based on the perspectives of education professionals and entrepreneurs, as well as responses provided by the students in a qualitative survey. The author of the thesis also has experience in the entrepreneurship education in Luksia. The material describing the course is the data collected by the author of the thesis during the course planning team’s meetings and shared information.

Some of the business students who responded to the survey were not interested in entrepreneurship, but felt that entrepreneurship studies are useful in general. More than a half believed that entrepreneurship is a viable option toward employment, and entrepreneurship studies are useful, interesting and should be available to all sectors of secondary education.

The result is an entrepreneurial online course for students in all fields in Luksia. The subjects taught in the course are allocated to the respective teachers. These topics are the skills needed to set up a business, such as financial management, management, marketing and the establishment of a company in concrete terms. A further research proposal is to study the activities and results of the entrepreneurship course in order to develop the course.

Keywords: Entrepreneurship, Practical School, Entrepreneurship Education, Education, Student

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Opinnäytetyön aihe	1
1.2	Aiheen valinta	1
1.3	Opinnäytetyön tavoite	2
1.4	Opinnäytetyön toteutus.....	3
2	Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjyys.....	4
2.1	Yrittäjyyskasvatus.....	4
2.1.1	Yrittäjyyskasvatuksen toteutuminen Luksiassa	5
2.1.2	Luksian opiskelijoiden suhtautuminen yrittäjyyteen	6
2.2	Yrittäjyys ja opiskelijayrittäjyys	11
2.2.1	Nuori Yrittäjyys ry.....	13
2.2.2	NY-opinnot Luksiassa	15
2.3	Opiskelijayrittäjyyden vaikutus opiskelijan tulevaisuuteen	16
2.3.1	Opiskelijayrittäjästä yrittäjäksi	17
2.3.2	Tilastoa	18
3	Yrittäjyyden verkkokurssi.....	18
3.1	Kurssin idea	18
3.2	Kurssin suunnittelun toteutus ja aikataulu	19
3.3	Kurssin tavoitteet ja sisältö	20
4	Kehitys- ja jatkotutkimusehdotus.....	21
	Lähteet	22
	Kaaviot.....	24
	Liitteet.....	25

1 Johdanto

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö on kirjallinen raportti, jossa kuvataan yrittäjyysaiheisen kurssin suunnittelua ja toteutusta toisen asteen opiskelijoille, eli ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille opintoalasta huolimatta. Toiminnan ja tarkastelun kohteena on Luksian, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän, Nummentien toimipisteestä lähtöisin olevan verkko-opintokurssin muodossa. Kurssi suunniteltiin yrittäjyyskasvatuksen nykyaikaistamisen tarkoituksellisessa, opiskelijoita yrittäjämäisyyteen ja yrittäjyönteiseen toimintaan ja asennoitumiseen kannustavaksi osaksi opintoja. Opinnäytetyössä avataan yrittäjyyteen ja yrittäjyyskasvatukseen liittyviä termejä ja tarkastellaan edellä mainitun oppilaitoksen entistä ja nykyistä kurssitarjontaa yrittäjyydestä kiinnostuneille opiskelijoille. Empiirisessä tutkimuksessa selvitetään opiskelijoiden asenteita yrittäjyyttä kohtaan ja opiskelijayrittäjyyden vaikutuksia opiskelijoiden uravalintoihin koulun jälkeisessä elämässä.

Raportti sisältää kuvauksen opiskelijoille suunnitellusta verkkokurssista, joka käsittää eri osa-alueita liittyen yrittäjyyteen ja oman yrityksen perustamiseen. Toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa, että tekijä osallistuu konkreettisesti aiheen luomiseen, eli tässä tapauksessa yrittäjyyskurssin suunnitteluun, sisällön luomiseen ja valintojen perusteluun, sekä ottaa selvää opiskelijoiden tarpeista ja syistä vaadituille opetukseen sisältyville aiheille.

1.1 Opinnäytetyön aihe

Opinnäytetyön aihe on yrittäjyyskurssi. Aiheeseen kuuluu vahvasti yrittäjyysaiheista termistöä, jota avataan työssä luetun ymmärtämisen helpottamiseksi. Aihe käsittelee muun muassa yrittäjyyden, opiskelijayrittäjyyden ja yrittäjyyskasvatuksen merkitystä koulutuksessa ja nuorten kasvatuksessa. Aihe rajautuu yhden toisen asteen koulutuksen oppilaitokseen, sillä kurssi, jonka suunnittelua ja toteutusta työssä kuvataan, toteutetaan vain tässä tietyssä oppilaitoksessa. Tämä oppilaitos kantaa nimeä Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä. Luksia toimii toistaiseksi Lohjalla ja Nummelassa sekä Espoossa muutamassa eri toimipaikassa. Aihe liittyy vahvasti nimenomaan liiketalouden perustutkinnon koulutusohjelmaan, joten tämä kyseinen opintoala on suurimpana tarkastelun kohteena.

1.2 Aiheen valinta

Opinnäytetyön aiheen valinta on kirjoittajalle melko henkilökohtaiseen aiheeseen perustuva tunnepohjainen päätös. Kirjoittaja on Luksian entinen liiketalouden opiskelija, joka innostui kyseisen koulun tarjoamien yrittäjyysopintojen johdosta yrittäjyydestä ja itsensä toteuttamisesta. Tuohon aikaan, vuosien 2011 ja 2014 välillä, koulussa oli tarjolla Nuori Yrittäjyys ry:n kehittämää yrittäjyysopintoja, joista voi lukea enemmän tästä raportista kohdasta 2.2.2 NY-

opinnot Luksiassa. Nämä opinnot mahdollistivat turvallisen opiskelijayrittäjyyden kokeilemisen ja antoivat vapauden oppia yrittäjyydestä omalla tavallaan, testaamalla omia rajojaan ja toteuttamalla itseään liikeideaa hyödyntäen. Näistä inspiroituneena kirjoittaja on ajautunut yrittäjyysmaailmaan. Kuitenkin kävi ilmi, että kyseinen toiminta on lakkautettu tässä samaisessa koulussa, jonka vuoksi kirjoittaja halusi itse tehdä opiskelijoiden teen jotain hyvää, jotta uudet opiskelijat Luksiassa saisivat mahdollisuuden kokea samaa vapautta ja uuden oppimista, itse tärkeäksi kokemansa asian tiimoilta. Kirjoittaja sai kutsun saman henkisten opettajien tiimiin kehittämään yrittäjyyteen valmentavaa kurssia. Opinnäytetyön tarkoitus on tuoda kasvatustieteen työntekijöille ilmi, kuinka tärkeää yrittäjyyskasvatusta on ja miten asiaa edistettiin tässä tapauksessa. Työn on tarkoitus saada kasvatustieteen ammattilaisia ajattelemaan ja inspiroitumaan omilla tahoillaan, yrittäjyyskasvatusta ja -koulutuksen jatkokehittämiseksi ja edistämiseksi omilla työympäristöissään. Aihe on siis valittu henkilökohtaisesta halusta edistää yrittäjyyttä ja siihen luovia mahdollisuuksia opiskelijoille, aivan kuten kirjoittajalle itselleen aikoinaan näin tehtiin.

1.3 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyöllä on kaksi päätavoitetta. Ensimmäinen tavoite on kuvata Luksia-koulutuskuntayhtymän kaikille aloille suunnatun Yritystoiminnan suunnittelu -nimisen verkkokurssin suunnitteluprosessia. Kurssin suunnitteluprosessin kuvaus saattaa helpottaa muita oppilaitoksia ottamaan mallia tästä kurssista ja sen toteutusmenetelmistä. Jos näin tapahtuu, se edistää opinnäytetyön toista tavoitetta.

Opinnäytetyön toinen tavoite on osoittaa oppilaitoksien henkilökunnalle, kuinka tärkeää yrittäjyyskasvatusta toteutuminen toisen asteen koulutustasolla on. Jotta opiskelijat alaan katsomatta saisivat yleissivistävää tietoperustaa ja itsetyöllistymiseen tarvittavia taitoja, on vakuutettava opintosuunnitelmien laatijoille, että yrittäjyyskursseja täytyy järjestää jatkossakin.

Kurssin sisältösuunnitelma on tehty osoittamaan, mitä taitoja opiskelijoiden on hyvä osata työelämään lähtiessä ja miten kyseinen kurssi auttaa heitä uravalinnoissaan ja tukee työelämässä pärjäämistä. Tavoite on saada perustellusti lisättyä koulujen henkilökunnan toimesta yrittäjyyskasvatusta ja sitä tukevia kursseja, seminaareja ja tapahtumia ammatilliseen koulutukseen. Kohteeksi asian ajoon on valittu tekijän kotikunnan paikallinen ammattioppilaitos Luksia. Koko maan ammattioppilaitosten opetussuunnitelmat, tavat ja tavoitteet eroavat niin suuresti toisistaan, että vertailu yrittäjyyskasvatukseen tarvittavasta tasosta olisi kovin työläs.

Kyseistä kurssia suunnitellen työryhmän agendana ja kurssin kehittämisen motivaationa oli opiskelijayrittäjyyden mahdollistaminen ja kiinnostuksen kasvattaminen sekä opiskelijoiden

ohjaaminen yrittäjämäiseen asenteeseen ja itsenäiseen työskentelyyn työelämässä. Nämä kirjoittaja kokee erittäin tärkeiksi elementeiksi nykyajan työllistymisen kannalta, viitaten jatkuvasti eri uutismedioissa törmättäviin artikkeleihin ja hr-alan työntekijöiden blogikirjoituksiin koskien työpaikkojen vähyyttä, sekä työtehtäviin hakemisen nykyajan haasteisiin ja edellytyksiin ja työttömyyden lisääntyneisyyteen. Kurssi mahdollistaa ammatillisten oppilaitosten tavaramerkkinä toimivan käytännönläheisen opiskelutyylin myös yrittäjänä toimimisen turvalliseen kokeiluun.

1.4 Opinnäytetyön toteutus

Yrittäjyyskurssin suunnitteluun ja toteutukseen ei ole suoraa ohjekirjaa, sillä havainnot, suositukset ja tarpeet sekä tarkoitukset niitä toteuttaessa ovat niin vaihtelevat, ettei yksi kirja voi millään riittää opastamaan omalle kohderyhmälle sopivinta tapaa toteuttaa koulutusta. Kirjallisuutta yleiseen pohdintaan yrittäjyyskasvatuksesta, opiskelijayrittäjyydestä ja yrittäjyyden vaikutuksista jo varhaisella iällä ihmisen kehitykseen ja työelämätaitoihin on kuitenkin sekä psykologiselta, taloustieteelliseltä että yleiseltä yhteiskunnalliselta ja opetukselliselta kantilta kirjoitettuja kirjoja useampia kappaleita. Moni ekonomiaan liittyvä verkkolehti ja blogi julkaisevat jatkuvasti uunituoretta tietoa alaa koskevista asioista ja uusimpia havaintoja kehityksessä yrittäjyyden tukemiseen ja sisäistämiseen. Ammatillista keskustelua kyseinen aihe aiheuttaa jatkuvasti opetushallituksen, oppilaitosten johtojen, opettajien, vanhempien ja yhteiskunnallisten vaikuttajien kesken, joten aihe on näiden perusteella aina ajankohtainen. Tässä kyseisessä työssä ammatillinen keskustelu lähteenä on lähinnä yrittäjyyskurssia suunnittelevan työryhmän sisäistä keskustelua, sekä haastattelun muodossa saadut mielipiteet ja havainnot alan ammattilaisilta, kuten yrittäjähenkilöltä ja yrityskasvattamossa työskentelevältä asiantuntijalta.

Edellä mainituista syistä materiaalin keräys opinnäytetyön toteuttamiseksi on toteutettu opiskelijayrittäjyyttä tukevien ja harjoittavien tahojen haastatteluin sekä opiskelijoiden näkemyksiä keräten kyselylomakkeilla. Teoreettista tietopohjaa on haettu aiemmin mainituista kirja- ja verkkojulkaisuista mahdollisimman laajasta näkökulmasta. Kyselyt opiskelijoille on tehty Google Forms-ohjelman avulla ja lähetetty linkkinä opettajien kautta opiskelijoille täytettäväksi. Haastattelut on hoidettu kasvotusten eikä vastauksia ole muokattu.

Opinnäytetyön keskeisin osa on itse yrittäjyyskurssin toteutus. Opinnäytetyön tekijä on itse henkilökohtaisesti osallistunut kurssia suunnittelevaan tiimin, sen tapaamisiin ja itse kurssin toteutustapojen ja sisällön suunnitteluun, sekä suullisesti että kirjallisesti. Opinnäytetyöhön kerätty materiaali kurssista pohjautuu tekijän omaan kokemukseen, palaverimuistioihin ja kurssimateriaalin kirjalliseen tuotantoon.

Toteutuksen aikataulu on pitkälle aikavälille suunniteltu. Vuoden 2016 syksyllä kurssin suunnittelu alkoi ja teoriamateriaali kerättiin. Keväällä 2017 teoriamateriaali kasattiin yhteen ja kirjoitettiin puhtaaksi. Haastattelukysymykset ja kyselyt luotiin keväällä myös. Kesällä 2017 opinnäytetyön kirjoitus alkoi ja haastattelut toteutettiin. Kyselyt lähtivät opettajille syksyllä 2017 uuden lukukauden alettua. Syksyllä 2017 opinnäytetyö on kirjoitettu kyselyiden pohjalta loppuun ja puhtaaksi.

2 Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjyys

Käsitteenä yrittäjyyskasvatus on hyvin laaja-alainen, sillä se sisällyttää fyysisen yrittäjyyden lisäksi useampaa muuta aiheeseen liittyvää. Yrittäjyyskasvatus hallintana on kirja, jossa aiheeseen on perehdytty opettajiin vetoavasta näkökulmasta.

Teos on kokoelma kirjoituksia, jotka käsittelevät yrittäjyyskasvatusta hallintana. Eri tahojen mielipiteistä ja näkemyksistä ja niiden vertaamisesta annettuihin faktoihin ja asetuksiin, kuten Opetusministeriön lausuntoihin, nämä tekstit on koottu artikkeleiksi kunkin yrittäjyyskasvatukseen liittyvän osa-alueen piireihin. Esimerkkeinä näistä osa-alueista mainittakoon yrittäjyyskasvatuksen merkitys peruskoulussa, yliopiston opiskelijoiden asennoituminen yrittäjyyteen ja metodit yrittäjyyskasvatuksen toteuttamiseksi. Kirjassa kuvaillaan yrittäjyyskasvatusta yrittäjämäiseksi mentaliteetiksi, jonka heijastusta koulutuksen ja työelämän välillä kirjassa tutkitaan. (Keskitalo-Foley 2010, 8)

Yrittäjyyteen terminä ja yrittäjyyteen kuuluviin taitoihin ja tehtäviin osaa parhaiten ottaa kantaa yrittäjänä itse toimiva henkilö. Yrittäjyyteen liittyviä seikkoja avataan tekstissä alaan kouluttavien ihmisten avulla.

2.1 Yrittäjyyskasvatus

Yrittäjyyskasvatuksen lähtökohtia kirjassa kuvataan hyvinkin tarkasti. Kirjassa kerrotaan yrittäjyyskasvatuksen nousseen vahvaksi puheenaiheeksi koulutuspolitiikassa jo 1980-luvulla. Teoksen mukaan henkilö Sirkka Ahonen on esittänyt yrittäjyyskasvatusaiheen alullepanijaksi keskustelunaiheena Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton. Ammatilliset oppilaitokset olivat ensimmäisenä rakentamassa tätä koulutus- ja kasvatustieteen menetelmää eteenpäin omissa opintosuunnitelmissaan, mutta jo pian 90-luvun puolessa välissä yrittäjyyskasvatuksesta tehtiin osa yleissivistävää koulutusta, viitaten esimerkiksi lukioiden opintosuunnitelmiin. Vasta vuonna 2004 yrittäjyyskasvatus agendana sai potkun eteenpäin ja levisi toimenpideohjelmaksi ja pitkäaikaisena projektina myös muille koulutusasteille. Vielä tänäkin päivänä pyritään levittä-

mään yrittäjyyskasvatusta osaksi opetusta niille tahoille, jotka eivät siihen ole vielä tarttuneet ja orientoituneet. Ohjelman pääpointti on kiinnittää huomiota ulkoisen yrittäjyyden tukemiseen, mutta ennen kaikkea varmistaa oikeanlaista ohjausta sisäiseen yrittäjyyteen. (Keskitalo-Foley 2010, 8)

Muutoksen tuulet lähtivät puhaltamaan koulutuksen ja työelämän tavoitteiden uudelleenasettamiseksi heti yhteiskunnan ja talouspoliittisten tekijöiden muutoksen takia. Siinä missä 80-luvulla keskityttiin julkisen sektorin elvyttämiseen, 90-luvulla lama ajoi siirtymään niin kutsuttuun karsintaan, rajoittamiseen ja sopeuttamiseen aikaan, joka tarkoittaa yrittäjyyden tarjoamista vaihtoehdoksi työttömyydelle, kun julkisen sektorin tilan heikennettyä laman takia työpaikat vähenivät ja työttömyys muodostui yhteiskunnalle ongelmaksi. (Keskitalo-Foley 2010, 8)

Yrittäjyys ja yrittäjämäiseen asenteeseen kannustava opetus tuotiin kouluihin yhteiskunnallispoliittisista syistä: sekä yksilöiden, että yhteiskunnan menestyksen nähdään vaativan yrittäjämäistä asennetta. Yrittäjyys nähdään koulutuspoliittiselta näkökannalta uusliberalistisena projektina, joka on pitkäjänteinen yhteiskunnallisen muutoksen prosessi. Tämä ajatusmalli ja sen myötä yrittäjyyskasvatuksen eri muodot ovat levinneet myös varhaiselle yleissivistävälle koulutustasolle, eli peruskouluihin. On määritelty, ettei yrittäjyyskasvatus tarkoita vain konkreettista yrittäjyyttä ammatinharjoittajana, vaan se on pikemminkin asenteellinen kokonaiskuva. (Komulainen 2010, 37-71)

2.1.1 Yrittäjyyskasvatuksen toteutuminen Luksiassa

Vuosina 2011-2014, kun opinnäytetyön tekijä itse opiskeli Luksiassa liiketalouden perustutkintoa, kuului opetussuunnitelmaan Nuori Yrittäjyys Ry:n tarjoama vuosi yrittäjänä-kurssi. Kursin aikana opettajat tarjosivat intensiivisesti apuja opiskelijoille ja tukivat heitä yritysten perustamisessa ja liiketoiminnan ylläpitämisessä. Lisäksi kurssin ohella tarjottiin mahdollisuuksia osallistua yrittäjyysaiheisiin tapahtumiin, kilpailuihin ja pienempiin kursseihin ja leireihin, jotka pystyi hyväksi lukea yrittäjyysopinnoiksi. Mikäli ylimääräisiä aiheeseen liittyviä opintoja kertyi tarpeeksi, sai oppilas jopa erillisen todistuksen yrittäjyysaiheisista opinnoista, mikä motivoi kurssit suorittanutta opinnäytetyön tekijää ja edisti työn saantia myöhemmässä elämänvaiheessa tekemällä vaikutuksen työnantajiin. Nämä olivat myös hyödyllinen tapa osoittaa, ettei ylimääräinen työ mene hukkaan vaan siihen kannustetaan ja siitä hyötyy myöhemminkin, sillä nämä oheiset kurssit, kilpailut ja todistukset eivät kuuluneet viralliseen opetussuunnitelmaan. NY (Nuori Yrittäjyys) -opinnoista Luksiassa löytyy enemmän tietoa opinnäytetyön kohdasta 2.2.2.

Vuosina 2015 ja 2016, aikaa ennen tämän opinnäytetyön tarkastelun alaisena olevan yrittäjyyskurssin perustamista, NY-toiminta hiipui Luksiassa ja sitä myöten myös oheiset kilpailu- ja messutapahtumat jäivät opiskelijoiden tietämättömiin, kun opettajat eivät enää ottaneet selvää tulevista tapahtumista ja kannustaneet opiskelijoita osallistumaan. Valtakunnallisesti oli tiedossa leikkauksia koulutuksenkin puolelta, joten opetussuunnitelmia muokattiin ja ylimääräisiksi koetut kurssit lakkautettiin. Yrittäjyyskasvatus on kuitenkin iso osa liiketalouden alaan kuuluvaa nykyaikaista koulutusta, sillä siinä ei tähdätä vain yrityksen perustamiseen, vaan yrittäjämäiseen asenteeseen ja otteeseen työskentelyssä, mikä onkin työnantajien etsimä piirre työnhakijoissa tänä päivänä. Vaikka NY-toiminta ei ole enää hetken kukoistanut Luksiassa, Yritystoiminnan suunnittelu -verkkokurssin idea keräsi kannatusta ja kurssi koettiin toteuttamisen arvoiseksi. Kurssi toteutettiin ja onkin nyt saanut tuulta siipiensä alle, toiminta jatkuu kaikilla kampuksilla. Myös NY-toimintaa yritetään herätellä takaisin kuvioihin Luksialle tälle tai ensi vuodelle, mutta tämän suunnitelman toteutus on vielä varhaisessa vaiheessa. (Mäkelä 2017)

Yrittäjyyskasvatukseksi tekijä lukee myös henkilökohtaisesti opettajien tavan kannustaa opiskelijoita yrityksensä toiminnan ylläpitämiseen, joustamalla jopa omista säännöistään opiskelijoiden ja heidän liiketoimintansa hyväksi. Opettajat tarjosivat mahdollisuuksia osallistua koulun ja NY-järjestön ulkopuolisiin järjestäjien tapahtumiin, ohjasivat oman opetettavan aiheensa opinnoissa toteuttamaan oppimista ja tehtävien suorittamista opiskelijoiden omia liiketoimintojaan ajatellen. Rekrytointitapahtumassa oli myös yrittäjiä liiketoiminnassaan eteenpäin auttavia yrityksiä ja järjestöjä, kuten Novago Oy, joten myös yrittäjiksi tähtäävillä opiskelijoilla oli verkostoitumismahdollisuus omaa toimintaansa edistääkseen liiketoimintaan ja alaan katsomatta. Myös Skills Finland-kilpailuun kannustettiin osallistumaan ja liiketalouden kilpailuosiossa kilpailleena tekijä mainitsee, että liiketalouden semifinaali- ja finaali-tehtävä liittyivät molemmat oman tuotteen luomiseen ja liiketoiminnan suunnitteluun, ikään kuin omaa yritystä perustettaessa. Yrittäjyydestä vastaava opettaja järjesti opiskelijoille myös verkostoitumismahdollisuuksia esimerkiksi vierasluennoitsijoiden ja yrittäjävieraiden avulla.

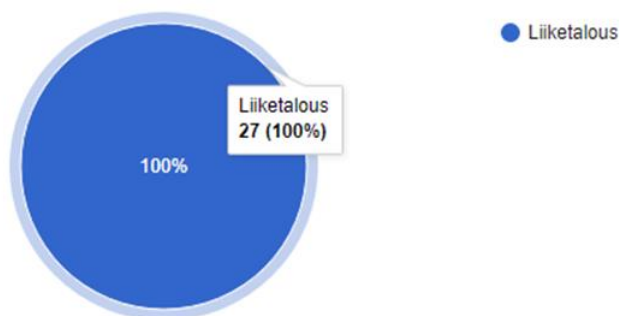
2.1.2 Luksian opiskelijoiden suhtautuminen yrittäjyyteen

Valtakunnallisesti opiskelijoiden suhtautumista yrittäjyyteen on tutkittu vuosittain kyselyin ja yrittäjyyden kasvua mittaavin tutkimuksin ja rekisteröintien määriä seuraamalla. Eräs Yrittäjien tutkimus väittää suomalaisten nuorten kiinnostuksen yrittäjyyttä kohtaan kasvaneen 2000-luvun aikana, eniten korkeakoulutasolla. Tutkimuksen mukaan suunta on hyvä, sillä korkeakoulutetuille yrittäjille on tulevaisuudessa kysyntää yhä enemmän. Selvitys perustuu vuoden 2014 Opiskelijabarometrin tiedonkeruuseen, joka toteutettiin korkeakouluittain ja koulutusaloittain ositettuna satunnaisotantana. Selvitykseen osallistui yhteensä jopa 5 800 opiskelijaa. (Yrittäjät)

Koko selvitys löytyy osoitteesta www.yrittajat.fi/tutkimustoiminta. Valtakunnallisesti opetuksessa on suuriakin eroja koulujen välillä siinä, millä keinoin ja kuinka paljon yrittäjyyskasvatukseen panostetaan ja opiskelijoita kannustetaan yrittäjyyteen. Opinnäytetyön tekijä loi Google Forms- verkkopalvelulla kyselyn Luksian opiskelijoille, jossa otettiin selvää, mitä Luksian opiskelijat ovat mieltä yrittäjyydestä ja yrittäjyyskasvatuksesta, sekä miten se näkyy heidän oppilaitoksensa kurssitarjonnassa.

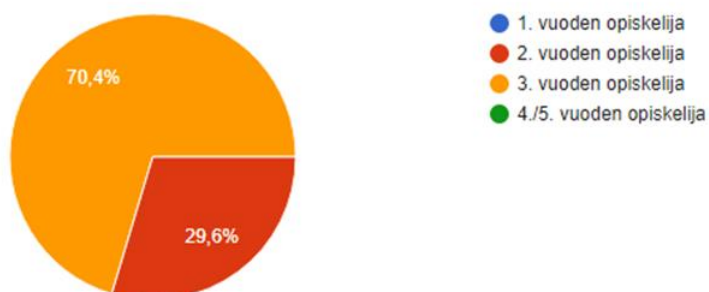
Opintoala

27 vastausta

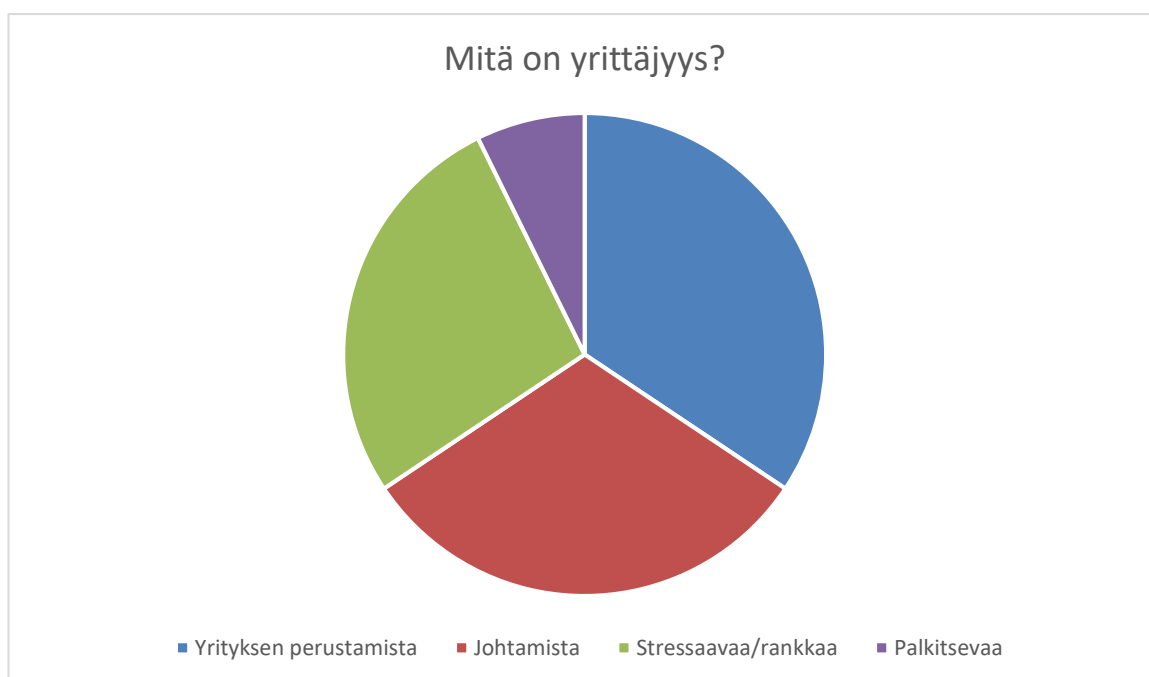
Olen...

27 vastausta

Kaavio 1: Kyselyyn vastanneet henkilöt

Kyselyyn vastanneista kaikki olivat liiketalouden perustutkinnon opiskelijoita, joista yli 70% olivat kolmannen, eli viimeisen vuoden opiskelijoita. Lähes 90% vastanneista oli 15-18-vuotiaita. Kyselyn vastaukset puolittuivat tasaisesti miesten ja naisten kesken, noin puolet ja puolet. Kyselyyn vastasi yhteensä 27 Luksian opiskelijaa. Selvittääkseni, kuinka monelle vastanneista yrittäjyysopinnot vaikuttivat koulun tai alan valintaan, vain yksi vastanneista kertoi valinneensa juuri liiketalouden opinnot Luksiassa, koska yrittäjyys kiinnostaa. Suurin osa vastasi, että ala yleisesti kiinnostaa ja kokee sen monipuolisuuden hyödylliseksi työnhakua ajatellen, tai muut alat eivät kiinnostaneet, joten he hakivat yleissivistävää alaa. Jäljelle jääneet vastaukset olivat tyhjiä tai kertoivat, ettei hakija ollut päässyt muihin hakemiinsa koulutuksiin.

Kaavio 2: Vastaaajien näkemykset yrittäjyydestä

Kyselyssä kysyttiin, mitä yrittäjyys on. Vastaaajat saivat kuvailla, miten he näkevät yrittäjyyden. Vastauksissa tuli esille muutama vastaajien kesken yleisin näkemys, jotka on esitetty yllä olevan kaavion selitteissä. Osa oli vastannut samaan vastaukseen useamman edellä mainituista ominaisuuksista. Yleisin selite oli, että yrittäjyys tarkoittaa oman yrityksen perustamista (n. 30% vastauksista). Saman verran vastauksista kertoi yrittäjyyden olevan johtamista ja itsemääräämistä. Jopa 26% vastaajista koki kuitenkin, että yrittäjyys on rankkaa, stressaavaa ja hyvin vaativaa työtä, joka vaatii pitkiä päiviä. Vain pieni osa, noin 7% vastanneista, koki yrittäjyyden olevan palkitsevaa työtä tai näkivät yrittäjänä toimimisen positiivisena.

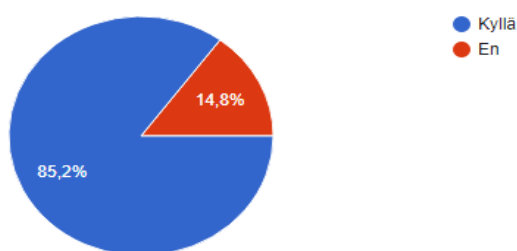
Opinnäytetyön tekijän havainto omana opiskeluaikanaan on, että noin kolmasosa 30 hengen ryhmästä oli kiinnostunut yrittäjyydestä ja kokeilivat yrittäjänä toimimista NY-ohjelman turvin. Ne, jotka olivat erityisen kiinnostuneita, tekivät suhteessa muuhun luokkaan tuplasti

enemmän työtä opintojensa eteen. Kun vuosikurssia kohtaan oli kolme luokkaa ja vuosikursseja kolme kerrallaan, suhteessa oppilasmäärään yrittäjyydestä kiinnostuneiden määrä on jo riittävän suuri, jotta yrittäjyysopintojen tarjonta oli kannattavaa. Tässä arviossa ei ole otettu huomioon muita aloja, vaikka opinnäytetyön tekijä voi vakuuttaa, että esimerkiksi datanomi- ja sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoita osallistui myös NY-opintoihin ja olivat ilmeisen kiinnostuneita yrittäjyydestä oman alan tehtäviinsä liittyen.

Kun opinnäytetyön tekijä haki Luksian liiketalouden koulutukseen, koulutusta mainostettiin yrittäjyyspainotteisena. Tällä hetkellä niin ei ole, koska ennen tässä opinnäytetyössä kuvailun uuden yrittäjyyskurssin ilmestymistä, yrittäjyysopintoja ei juuri Luksiassa enää ollut. Mikäli tarjontaa löytyisi taas enemmän ja sitä mainostettaisiin seuraaville opintoihin hakeutuille, tekijä uskaltaa väittää, että kiinnostusta löytyisi enemmän, kun on tarjolla jotain, mistä kiinnostua.

Toivoisitko opintoihisi kuuluvan yrittäjyyskursseja?

27 vastausta

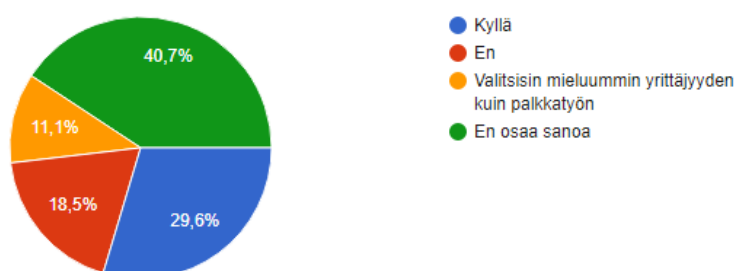
Kaavio 3: Opiskelijoiden toiveet koulutuksen suhteen

Päätelmän yrittäjyyden kiinnostuksen noususta tarjonnan kasvaessa tekijä perustaa ylläolevassa kaaviossa esitettyyn tulokseen. Kysyttäessä, toivoisiko opiskelija koulutukseensa sisältyvän yrittäjyyskursseja, yli 85% vastaajista sanoi kyllä. Tämä tulos viittaa myös aiemmin esitettyyn kyselytulokseen siitä, että vaikka yrittäjänä toimiminen ei kiinnostaisi, opiskelijat kokevat silti yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen työskentelyyn liittyviä opintoja yleissivistäviksi ja hyödyllisiksi taidoiksi työelämää varten.

Kyselyssä kysyttiin, kokeeko opiskelija yrittäjyyden varteenotettavaksi vaihtoehdoksi jonkun alaisena työskentelylle. Vastauksien jakautuminen on erikoinen:

Pidätkö yrittäjyyttä itsellesi hyvänä vaihtoehtona palkkatyölle?

27 vastausta

Kaavio 4: Yrittäjyys vs. palkkatyö

Lähes puolet vastanneista eivät osanneet sanoa, kokevatko yrittäjyyttä varteenotettavaksi vaihtoehdoksi palkkatyölle, jolla tarkoitetaan tässä yhteydessä työskentelyä jonkun alaisena. Tulos on sinänsä hämmentävä, sillä kysymyksen vastausvaihtoehdoissa oli myös kohta ”valitsisin mieluummin yrittäjyyden kuin palkkatyön”, minkä tarkoitus oli korostaa opiskelijan innostusta yrittäjyyttä kohtaan palkkatyön ylitse. Vastaus ”kyllä” tarkoittaa, että opiskelijalle palkkatyöskentely ei ole ainoa ehdoton vaihtoehto, mitä tulee tapoihin työllistää itsensä, vaan hän saattaisi harkita myös oman yrityksen perustamista.

Moni vastasi ”en osaa sanoa”, joka viittaa siihen, ettei heillä ole tarpeeksi tietämystä yrittäjyydestä. Mikäli opiskelijoille olisi tarjolla riittävästi koulutusta ja informaatiota yrittäjyydestä sekä konkreettisia yrittäjäkontakteja, jotka voisivat omien yrittäjätarinoidensa kautta auttaa opiskelijoita rakentamaan oman näkemyksensä työn laadusta, millaista on toimia yrittäjänä, he osaisivat paremmin hahmottaa, sopisiko yrittäjyys myös heille vaihtoehdoksi palkkatyön sijaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että yrittäjyyteen paneutuvilla kursseilla olisi perustietotaitojen lisäksi konkreettinen mahdollisuus perustaa oma opiskelijayritys. Kuten Yritystoiminnan suunnittelu -kurssilla, jonka suunnittelua tässä opinnäytetyössä kuvataan, myös aiemmin tarjonnassa olleessa NY- koulutusohjelmassa tämä oli mahdollista.

Tekijän mieltä lämmittävin osa kyselyn vastauksista oli opiskelijoiden perustelut, miksi he toivovat, että heidän koulutukseensa sisältyy yrittäjyysopintoja. Koska niin moni toivoi, että heidän opintoihinsa sisältyisi yrittäjyysopintoja, motiivi toivomukselle on kiinnostava. Myös syyt, miksi opintoja ei tulisi sisällyttää koulutukseen, ovat tärkeitä tietää, jotta saadaan parempi kuva siitä, mitä opiskelijat koulutukseltaan hakevat.

Opiskelijoita, jotka eivät kokeneet yrittäjyysopintoja oleellisiksi opinnoissaan, oli kyselyyn vastanneita vain kolme. Tähän kysymykseen vastanneita oli yhteensä 26. He vastasivat, etteivät tykkää yrittäjyysopinnoista ja yrittäjyydestä, eikä heidän mielestään kaikkien tarvitsisi perehtyä yrittäjyyteen vasten tahtoaan. Vastaukset ovat siinä mielessä ristiriitaisia, että liiketalouden alalla on varmasti aiheita ja eri osa-alueita, jotka eivät välttämättä kiinnosta kaikkia, mutta ovat ihan yhtä iso ja olennainen osa liiketalouden osaamista, kuin yrittäjyyskin. Esimerkiksi kaikkia ei kiinnosta taloushallinto tai markkinointimateriaalien ja raporttien kirjoittaminen, jotka kuuluvat liiketalouden opintoihin. Se, että yrittäjyyttä ei olisi pakko opiskella määräänsä enemmän, on ratkaistavissa tekemällä yrittäjyyskurssista valinnaisen tai hyväksymällä korvaavia opintoja yrittäjyyden sijaan. Kolmas kielteisesti vastannut henkilö ilmaisi, ettei aio yrittäjäksi liiallisen vastuun takia, joten ei koe tarpeelliseksi syventyä aiheeseen. Hänelle yrittäjyyteen perehtyminen olisi tietty voinut myös avata mahdollisuuksia ymmärtää, miten yrittäjänä voi jakaa vastuuta tiimin ja työntekijöiden kesken, tietenkin hänen käsityksensä liiallisesta vastuusta on vain tulkinnan varassa lukijalle.

Myönteisesti vastanneiden enemmistö oli samalla linjalla keskenään. Yrittäjyysopinnot nähdään tärkeänä ja hyödyllisenä osana liiketalouden opintoja. Osalla on palo yrittäjyyteen ja he haluavat oppia menestymään yrittäjinä, päästä kokeilemaan itsenäistä liiketoimintaa ja saada lisää tietoa yrittäjyydestä. Muutama vastanneista oli jo käynyt jonkinlaisia yrittäjyysopintoja. He halusivat oppia lisää ja kokivat aiheen mielenkiintoiseksi ja hyödylliseksi tulevaisuutta ja urakehitystä silmällä pitäen. Heidän mielestään yrittäjyyteen tulisi kannustaa. Yksi vastaajista käytti vastaukseensa aikaa, kirjoittaen näkökulman, joka pysäytti opinnäytetyön tekijän hetkeksi miettimään filosofiselta kannalta tulevaisuutta työmarkkinoilla. Hän kirjoitti, ettei näe tulevaisuudessa muuta työllistymismahdollisuutta kuin yrittäjyys. Hän kokee, että osallistamalla opiskelijat yrittäjyyskurseille osana opintoja eikä vain valinnaisena, he saattaisivat muuttaa käsitystään yrittäjyydestä ja jopa innostua siitä. Kun kurssit eivät olisi valinnaisia, ei opiskelijoiden ennakkoluulot estäisi niin helposti heitä kurkkaamasta yrittäjyyden maailmaan.

2.2 Yrittäjyys ja opiskelijayrittäjyys

Yrittäjyyskasvatus jaetaan kahteen eri osa-alueeseen kasvatus- ja koulutusmallina opetuksen helpottamiseksi. Nämä osa-alueet ovat sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys. Kenestä on yrittäjäksi-kirjassa mainitaan Opetusministeriön vuonna 2004 laatimasta määritelmästä sisäiselle yrittäjyydelle. Määritelmän mukaan sisäisen yrittäjyyden ominaisuuksia ovat autonomisuus, joustavuus, riskinotto, aktiivisuus, luovuus, itsenäisyys, kilpailullisuus ja vahva suoritusmotivaatio. Näihin ominaisuuksiin on tarkoitus ohjata oppilaita ja saada heidät asennoitumaan yrittäjämäiseen toimintaan oikein. Kyseinen toimintaorientoituneisuus tulee tarpeeseen monessa työssä ja tilanteessa. Siksi siihen on tärkeä ohjata lapset ja nuoret jo varhaisessa vaiheessa.

Ulkoisella yrittäjyydellä viitataan nimenomaan itse ammatinharjoittamiseen. Yrittäjyyskasvatuksen agenda kokonaiskuvana luonnehditaan itsensä johtamisen ja elämänhallinnan sekä vuorovaikuttamisen taitoina ja kykynä innovatiivisuuteen ja muutoksien kohtaamiseen. Ohje-nuorana on, että yrittäjyydestä puhutaan kannustavasti ja myönteissävytteisesti, mutta rehellisesti ja annetaan eväät etenemiseen kertomalla yrittäjyyteen liittyviä perusasioita ja edistämällä sisäistä yrittäjyyttä. (Komulainen, K. & Co., s. 37-71)

Kirjassa väitetään työelämän jatkuvan muutoksen korostavan työntekijöiden henkisten prosessien, luovuuden, tiedollisen ja taidollisen joustamisen sekä kommunikatiivisten taitojen tärkeyttä. Tämän vuoksi aktiivisuus sekä oman että lähipiirin hyvinvoinnin edistämisen eteen on fyysisesti ja psyykkisesti toimivan yhteiskunnan kulmakivi ja tätä pyritään sisäisellä yrittäjyydellä tukemaan ja edistämään. Tämä tapahtuu kohdistamalla yrittäjyyskasvatusta ja sen metodeja yksilöihin. (Komulainen, K. & Co., s. 37-71)

Yrittäjyys tapahtuu opiskelun ulkopuolella eikä ole sidonnaisena kouluun. Tilastokeskus kuvaa yrittäjyyttä taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi yrittäjän omaan laskuun ja hänen omalla vastuullaan. Yrittäjyyttä voi harjoittaa joko itsenäisesti tai työnantajana, freelancer-toiminnalla tai omaa osaamistaan hyödyntäen ammatinharjoittajana. (Tilastokeskus)

Opiskelijayrittäjyydellä tarkoitetaan opintojen aikana perustettua ja jatkettua yrittäjyystoimintaa, joka yleensä on lähtöisin koulun kannustamana tai sen tarjoaman yrittäjyyskurssin pohjalta rakennettuna. Opiskelijayrittäjyys eroaa myös siten normaalista yrittäjyydestä, että opiskelijayrittäjille saatetaan tarjota erilaisia etuja mitä tavalliset yrittäjät eivät saa, kuten verovapauksia ja kaupparekisterin sijaan Nuori Yrittäjyys Ry:n oma opiskelijayritysrekisteri.

Seuraava suora lainaus on ote Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opiskelleen Kaisa Koutosen oppinäytetyöstä. Työssään hän pohtii muun muassa opiskelijayrittäjyyden määritelmää, ja sen eroja ja etuja muuhun yrittäjyyteen nähden.

”Opiskelijayrittäjyys on sitä, että yrittäjyys kulkee konkreettisesti opiskelussa mukana opiskelijan toimiessa yrittäjänä opiskellessaan. Samalla koulu ja opiskeluympäristö tukevat ja mahdollistavat toiminnan kulkien käsi kädessä toisiaan tukien. Opiskelu-ympäristö tarjoaa paljon alan ammattilaisia auttamaan ja tuke-

maan, ja toisaalta opiskelijana voi päästää helpommalla epäonnistumisten kohdatessa. Mikäli tuotteet tai palvelut ovat puutteellisia, saattaa opiskelija saada helpommin sen anteeksi.”

Koutosen opinnäytetyö on kirjoitettu vuonna 2014. Työssään hän toteaa, kuinka opiskelijayrittäjyys on yleisesti tiedossa oleva käsite, jolla ei kuitenkaan ole näennäisesti suoraa tarkkaa määritelmää. Opinnäytetyön tekijän ajatukset opiskelijayrittäjyydestä kuitenkin kohtaa Koutosen näkemyksen kanssa. Kuvailtu opiskelijayrittäjyyden toimintamalli erottaa yritysmuodon normaalista yrittäjyydestä, sillä koulun ulkopuoliset yrittäjät harvemmin kirjoittajan havaintojen mukaan hyötyvät koulujen tarjoamista avuista yrittäjyyteen, muuten kuin saamalla aikaan yhteistyökuvioita opiskelijoiden kanssa erilaisten yhteistyöprojektien kautta.

Keskustellessani Luksian yrittäjyydestä vastaavan opettajan Jaakko Mäkelän kanssa opiskelijayrittäjyyden merkityksestä, hän kertoi näkevänsä opiskelijayrittäjyyden toimintana, jossa oppilas- tai opiskelijayrittäjä toimii (oikeana) yrittäjänä opintoihinsa liittyen, eli koulun tai oppilaitoksen ja sen opetushenkilökunnan ”suojissa”. Sivustolla opiskelijayrittäjyys.fi on tarkennettu opiskelijayrittäjiksi laskettavan henkilöt, joilla on muun muassa jokin seuraavista yritystyypeistä perustettuna opiskeluaikana: 4H-yritys, Nuori Yrittäjyys eli NY-yritys, osuuskuntayritys tai oma toiminimi. Nykyään yrittäjyyskasvatus on laajentunut lähes jokaiselle koulutusasteelle, joten opiskelijayrittäjiksi lasketaan myös jo peruskouluissa toimivat Pikkuyrittäjät.

2.2.1 Nuori Yrittäjyys ry

Nuori Yrittäjyys ry on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka keskittyy nuorten yrittäjyyskasvatuksen tukemiseen. Tarkoituksena on auttaa nuoria tunnistamaan omat vahvuutensa ja hyödyntämään kykyjään tekemällä oppien. Koska yhdistys on voittoa tavoittelematon, pyörii toiminta lähinnä lahjoituksilla ja säätiöiden rahoituksella. Yhdistys tarjoaa erilaisia tukiohjelmiä muun muassa taloudenhallintaan, yrittäjyyteen ja työelämätaitoihin, pääasiassa 7-25-vuotiaille. Eri tukiohjelmat on räätälöity opetusasteen opiskelijoille sopivaksi. On olemassa vastaavanlainen kansainvälinen yhdistys, jonka JA verkostoon Nuori Yrittäjyys ry kuuluu. JA-YE lyhenne tulee sanoista Junior Achievement - Young Entrepreneurship ja kyseinen verkosto on tavoittanut jo 121 maata. Vuosi Yrittäjänä ja NY Start Up-ohjelmia lukuun ottamatta sekä opettajien koulutus, oppimateriaalit että kurssit ohjelmineen ovat kouluille ilmaisia. (Nuori Yrittäjyys ry)

Nuori Yrittäjyys ry toimii YES-verkoston kanssa yhteistyössä. YES-verkosto tarjoaa opettajille NY-koulutuksia ja järjestää muun muassa Vuosi Yrittäjänä -koulutuksen päätteeksi pidettävät yrityskilpailut. Lisää YES-verkostosta löytyy verkko-osoitteesta www.yesverkosto.fi. (Nuori Yrittäjyys, YES-verkosto)

Nuori Yrittäjyys ry tukee ja tarjoaa yrittäjyysopintoja toisen asteen oppilaitoksissa. Vuosi Yrittäjänä on yksi suurimmista opintokokonaisuuksista, joka toimii ponnahduslautana monelle nuorelle yrittäjälle. Opinnäytetyön tekijä on myös itse osallistunut kyseiselle kurssille, jonka ansiosta palo yrittäjyyteen on päässyt valloilleen. Vuosi Yrittäjänä on kurssi, jossa opiskelija pääsee joko yksin, kaksin tai ryhmässä perustamaan oman, oikealla rahalla toimivan miniyrityksen. Yritystä ei rekisteröidä kaupparekisteriin vaan NY-rekisteriin ja siihen sijoitettava alkupääoma pyörii noin 20-40 euron tiimoilla. Yrityksen liikevaihdon yläraja ilman verovelvollisuutta on 8 500 euroa. Yrityksen pyörittämiseen liittyviin kaikkiin osa-alueisiin saa koko ajan tukea ja ohjausta vastaavilta opettajilta, mutta yrityksen sisäiset päätökset ovat täysin opiskelijoiden itsensä hallussa. Vuoden lopuksi järjestetään ensin paikallinen ja sitten valtakunnallinen messutyypinen tapahtuma, jossa NY-yritykset kilpailevat parhaan yrityksen tittelistä. Alueellisten parhaat edustavat omaa aluettaan valtakunnallisessa kilpailussa.

Opinnäytetyön tekijän mielestä innoittavin tositarina NY Vuosi Yrittäjänä- kurssin menestyjistä lienee retropelien kauppaa pyörittämän Riku Korhosen tarina. Korhonen on opinnäytetyön tekijän ystävä, joten saman ikäisten ja saman henkisten ihmisten seurassa inspiroituu ja saa vertaistukea puolin ja toisin. Jos pitäisi mainita yksi asia, mitä Korhonen on tekijälle opettanut, se olisi varmasti oppitunti siitä, kuinka toveria tukemalla voittaa itsekin. Korhonen menestyi Vuosi Yrittäjänä- opintojen myötä alaikäisenä opiskelijayrittäjänä. Hänen tarinansa on ikuistettu Taivas+Helvetti vol. 2 -nimiseen kirjaan, joka on kokoelma upeiden yrittäjien uratarinoista. Kirjassa kerrotaan Riku Korhosen tarinassa, miten voimakas vaikutus Vuosi Yrittäjänä -opinnoilla oli uran alkuun. Lisäkannusteena kurssin päätteeksi oli tavanomaisesti myös parhaan NY-yrityksen kilpailu, jonka Korhonen voitti. Julkaisussa mainitaan myös korostettu opetus kollegoiden ja ystävien tukemisesta:

”Harjoitusyrityksen alkupääoma oli 40 euroa. Yleensä yrittäjiä on useampi tai koko luokka, mutta Korhonen perusti yrityksensä yksin. Hän tiesi, mistä vanhojen konsolipelien kaupassa oli kyse ja mitä hänen pitäisi tehdä. Nettisivujen suunnittelua ja muuta tukipalvelua hän osti luokkakavereidensa yhtiöiltä.” (Taivas+Helvetti vol. 2, 246)

Vuosi Yrittäjänä-opinnot opettavat siis sekä työelämätaitoja, talouden hallintaa ja rahan arvon ymmärtämistä, mutta myös sosiaalisia taitoja ja pelisilmää yhteistyön ja suhteiden luomiseksi. Nämä taidot ovat juurikin niitä, mitä tavallisetkin työnantajat ilmoittavat työpaikkailmoituksissaan työnhakijalta etsivänsä. Tämän ilmiön voi havaita nopeiten vaikka hakemalla liiketalouden osaamisalueisiin liittyviä työpaikkailmoituksia TE-toimiston sivuilta osoitteesta www.mol.fi.

2.2.2 NY-opinnot Luksiassa

Kuten aiemmin mainittu, vuoteen 2014 asti Luksiassa tarjottiin opiskelijoille Nuori Yrittäjyys Ry:n mahdollistamaa Vuosi Yrittäjänä-opintokokonaisuutta, joka kesti kokonaisen lukuvuoden ajan. Opintoihin kuului oman yrityksen perustaminen ja vuorokauden mittainen NY 24h- yrittäjyysleiri. Näiden opintojen lisäksi opiskelijoille tarjottiin mahdollisuuksia osallistua erilaisiin yrittäjyysaiheisiin kilpailuihin ja messuille.

Vuosi Yrittäjänä -kurssilla opiskelijat saivat valita, perustivatko he yrityksen yksin, pareittain vai ryhmissä. Liikeideoita kehiteltiin aivoriihissä ja kun idea oli syntynyt, tehtiin liiketoimintasuunnitelma ja yritys rekisteröitiin NY-rekisteriin. Perustajat sijoittivat tarvitsemansa pienen pääoman yritykseensä ja liiketoiminta aloitettiin oma-aloitteisesti. Yrittäjyydestä vastaava opettaja piti tunteja, joissa sai keskittyä oman yrityksensä liiketoiminnan ylläpitämiseen, talousopintojen tehtävät sai suorittaa oman yrityksen talouteen liittyen, samoin kuin markkinointiin ja mainontaan liittyvät opinnot sai suorittaa tehden tehtäviä oman liiketoimintansa edistämiseksi. Esimerkiksi opinnäytetyön tekijä hyödynsi mainosmateriaalien tekemiseen liittyvät oppitunnit ja tehtävät oman yrityksensä mainoksien tekemiseen. Opiskelijayrittäjyyttä parhaimmillaan. Yrittäjyydestä vastaava opettaja tarjosi mahdollisuuksia osallistua NY-yrittäjien messuille ja kilpailuun parhaasta yrityksestä, sekä katsomaan yrittäjyyskilpailujen finaalia, vaikka itse eivät kyseiset opiskelijat olisikaan finaaliin päässeet osallistumaan.

NY-opintoihin kuului myös NY 6h, 12h ja 24h -leirit. Nämä leirit liittyivät kaikki liiketoiminnan kehittämiseen, suunnitteluun ja jopa toteuttamiseen, mutta oli jaettu keston ja vaikeustason mukaan eri tasoille opiskelijoille. 6h-leiri on suunnattu alakouluikäisille, ja 12h-leiri yläkouluikäisille. Nämä leirit ei sinänsä liity toisen asteen opiskelijoihin, jotka suorittivat 24h-leirejä, mutta näitä lyhyempiä leirejä pääsivät vetämään peruskoululaisille toisen asteen opiskelijat, jotka olivat jo suorittaneet omat leirinsä. Otettakoon esimerkiksi opinnäytetyön tekijä, joka suoritti ensin omassa oppilaitoksessaan 24h-leirin leiriläisen roolissa. Tämän jälkeen seuraavalla omalla leirillään hän toimi leiriläisten ohjaajana, eli tutorina, sillä leiriläisenä tuli opittua, mitä leirillä tehdään. Tutoriksi opettajat ja edelliset tutorit kouluttivat leiriläisiä ennen heidän seuraavaa leiriään. Tämän jälkeen tutorina toiminut tekijä oli tarpeeksi kokenut suunnittelemaan, toteuttamaan ja valvomaan leiriä, eli toimimaan kapteenina. Kapteeni

toimi leirillä ohjaajan tai opettajan tavoin, kun oikeat opettajat katselivat sivusta ja ohjasivat tarvittaessa kapteenia toiminnassaan. Kapteenit myös kouluttavat tutorit konkarien kanssa. Näiden meriittien avulla opiskelija sai halutessaan mennä ohjaamaan peruskouluun 6h ja 12h -leirejä kapteenina ja/tai tutorina. Jokaisesta suorituksesta sai todistuksen ja opinto-suorituspisteitä. Leirien sisältö oli vaihtelevaa, mutta perus runko oli sama; tutustutaan omiin tiimeihin, keksitään tuote tai palvelu, rakennetaan prototyyppi, urheillaan, leikitään, syödään, ehkä hieman nukutaan 24h -leirien aikana. Siirrytään rasteilta toisille, joissa tehtävänä on aina jonkin liiketoiminnan osa-alueen kehittäminen. Kehitetään omaa mielikuvitusyritystä tai mahdollista oikeaakin, ja loppujen lopuksi esitetään ja palkitaan ideat koko leirin osallistujien kesken. Joillekin opiskelijoille 24 tuntia on ollut tekijän kuuleman palautteen mukaan liikaa, mutta iso osa osallistujista ovat tykänneet ja hauskinta tekijän mielestä leireissä on innovointi kahdelta aamuyöstä, kun hulluimmatkin ideat pääsevät valloilleen. Tällaiset tapahtumat tuovat ihan uusia puolia ihmisistä ja heidän kyvyistään esille.

Vuosina 2015-2016 taloudellisista syistä NY-kurssit hiipuivat kurssitarjonnasta ja yrittäjyyskasvatusta tukevat kurssit hiipuivat. tämä yrittäjyyskasvatuksen ”kuiva kausi” ei kuitenkaan kovin kauaa ehtinyt kestää, kun aiemmin NY-opinnoista vastaava yrittäjyyden opettaja alkoi ajamaan uudenlaista kurssia Luksialle, sisäisiä resursseja hyödyntäen. NY jäi, mutta yrittäjyyskasvatus ei loppunut siihen. Nyt uusi yrittäjyydestä vastaava opettaja Luksiassa, Jaakko Mäkelä, vihjaa NY-opintojen palauttamisen Luksian opetukseen olevan työn alla.

2.3 Opiskelijayrittäjyyden vaikutus opiskelijan tulevaisuuteen

Opiskelijayrittäjyyden vaikutuksia opiskelijoiden tulevaisuuteen opintojen, uravalintojen ja asenteiden suhteen ei ole Nuori Yrittäjyys Ry:n tapahtumapäällikön mukaan tutkittu virallisesti Suomessa, mutta vastaava tutkimus on tekeillä järjestön ja sen yhteistyöorganisaatioiden toimesta. Parhaan tiedon tähän kysymykseen saa kysymällä asiaa entisiltä opiskelijayrittäjiltä.

Opinnäytetyön tekijä itse kokee opiskelijayrittäjyyteen ohjaamisen, tukemisen ja sen mahdollistamisen avaavan ovia yritysmaailmaan tarjoamalla kontakteja, tietoa ja intensiivistä ohjausta. Yrittäjyyskokeilut selkeyttävät opiskelijan itsetuntemusta osoittamalla opiskelijan vahvuudet ja heikkoudet ja valamalla rohkeutta yrittää. Opinnäytetyön tekijä itse oli Luksian aikanaan opiskelijayrittäjä. Kokemus auttoi tekijää löytämään kutsumuksensa, saamaan kokemusta yrittäjyyden velvoitteista, haasteista, vapauksista ja laillisista menettelyistä. Juuri tämän kokemuksen ansiosta tekijä hakeutui yrittäjyyspainotteiseen jatkokoulutukseen ja pitää mahdollisuutena perustaa opintojen jälkeen oman yrityksen. Tekijä haastatteli muutamaa entistä opiskelijayrittäjää viestipalveluiden kautta, tiedustellen haastatelluilta, miten opiskelijayrittäjyys on vaikuttanut heidän valintoihinsa.

2.3.1. Opiskelijayrittäjistä yrittäjäksi

Riku Korhonen on retropelikauppaa pyörittävä yrittäjä ja entinen liiketalouden opiskelija. Riku osallistui ammatillisten opintojensa aikana NY Vuosi Yrittäjänä -koulutusohjelmaan ja perusti opiskelijayrityksenä vielä tänäkin päivänä toimivan retropelikauppa Rikuco Oy:n.

Rikun mukaan hän on opiskelijana pärjännyt aina vain aineissa, jotka vastasivat hänen mielenkiintoaan. Vuosi Yrittäjänä -ohjelma mahdollisti oman osaamisen tuomisen käytäntöön. Riku halusi kokeilla oman harrastuksensa potentiaalia liiketoiminnassa, mutta pienellä riskillä. Hän innostui kovasti yrittäjyydestä ohjelman kautta, sillä yrittäjyys osoittautui itsensä toteuttamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla.

Riku otti osaa ohjelmaan vuonna 2012 ja on siitä lähtien toiminut yrittäjänä ja huomannut oman toimintansa, ajatusmaailmansa ja asenteidensa muuttuneen yrittäjämäiseksi kaikessa tekemisessä. Hän on saanut rohkeutta poistua mukavuusalueeltaan ja luoda uusia, tälläkin hetkellä kokonaan uusia toimialoja kokeillen. Riku kertoo kehittyneensä NY -vuoden jälkeen jokaisella elämän osa-alueella ja uskoo, että mitä ikinä hän päättääkään tulevaisuudessa tehdä, hän pystyy siihen. Rikun sanoin: ”NY-vuosi avasi ovet suurelle seikkailulle!” (Korhonen 2017).

Vuonna 2014, kun opinnäytetyön tekijä valmistui Luksiasta ja suuntasi kohti Laurean liiketalouden opintoja, yrittäjä ja Laurean opiskelijayrittäjyysjärjestö LaureaES:n perustajajäsenistöön kuuluva Simo Takanen otti tekijään yhteyttä. Hän kertoi, että toisella asteella ohjatesaan opiskelijoita yrittäjyysopintojen parissa ja auttaessaan opiskelijayrittäjiä pärjäämään, hän löysi monta potentiaalista tyyppiä, joita voisi kiinnostaa opiskelijayrittäjyys myös kolmannen asteen tutkinnon ohella. Kuten tekijäkin, moni muu oli saanut toisen asteen yrittäjyysopinnoista potkun yrittäjyysmaailmaan ja mahdollisuus jatkaa samanhenkisissä tehtävissä ja yhteisöissä takasi yrittäjyysinnostuksen kasvun. Tämä katkeamaton yrittäjyysyhteisöketju on tekijän kokemuksen mukaan kasvattanut yrittäjämäärää koulujen jälkeen. Lähes kaikki vastaavassa tilanteessa olleet yhteisön jäsenet, joita tekijä tapasi liittyessään LaureaES:n yhteisöön, ovat yrittäjiä tai aikovat yrittäjiksi. Myös Simo kannustaa yrittäjyyskasvatukseen varhaisessa vaiheessa opintoja jo, sillä se aikaansaa hänen mukaansa ennakkoluulottomia ja positiivisia kuvia yrittäjyydestä ja kannustaa omatoimisuuteen ja itsensä toteuttamiseen. Hän toimiikin ala-asteikäisten yrittäjänalkujen parissa työkseen.

Tekijän mielestä parasta on, että kun NY Vuosi Yrittäjänä -ohjelmaan osallistuva opiskelija rekisteröi yrityksensä NY -rekisteriin ja on päässyt alulle yrityksensä kanssa, sitä ei tarvitse lopettaa. Kuten aiemmin mainitussa Rikun tapauksessa, jos itsesi toteuttaminen poikii toimivan yrityksen, voi sen rekisteröidä oikeaksi yritykseksi ja jatkaa toimintaa ja kasvaa koulun tukemana opiskelijayrittäjistä yrittäjäksi tehden sitä mitä rakastaa. Opinnäytetyön tekijä on

sitä mieltä, että ”opiskelijayrittäjästä yrittäjäksi” -tarinoita pitäisi yrittäjien käydä säännöllisesti kertomassa opiskelijoille ja yrittäjyyskursseja aloittaville. Se voisi valaa innovatiivisuutta, inspiraatiota ja rohkeutta opiskelijoihin, toimimalla hyvänä esimerkkinä siitä miten vain kokeilemalla selviää, onko henkilöstä yrittäjäksi. Onnistumistarinat, jotka sisältävät myös vaikeuksien voittamista, voisivat vähentää myös epäonnistumisen pelkoa, mikä tuntuu yrittäjyisyhteisöissä tulevan jatkuvasti keskustelussa esille suurimpana esteenä ensimmäisen askeleen ottamiselle.

2.3.2. Tilastoa

Suomessa ei ole vielä tehty virallista kirjallista tutkimusta siitä, kuinka suuri osa NY- ohjelman tai vastaavan mahdollisuuden kautta opiskelijayrittäjänä toiminut opiskelija on ryhtynyt koulun jälkeen yrittäjäksi. Tekeillä on Nuori Yrittäjyys ry:n tapahtumapäällikön mukaan tutkimus, jossa kartoitetaan NY-koulutusohjelmien vaikutusta nuorten uravalintoihin. Kuitenkin NY:n kansainvälisten jaostojen tutkimuksista on selvinnyt, että esimerkiksi Vuosi Yrittäjänä -ohjelmaan osallistuneet nuoret ovat muihin ikätovereihinsa verrattuna enemmän päätyneet perustamaan myöhemmin oman yrityksen. (JA Europe)

Young Enterprise -järjestön yrittäjyyskokeiluja mahdollistavat koulutukset ovat toimineet kansainvälisesti eri kouluissa jo pitkään. Osallistuneille opiskelijoille on lähetetty ohjelman päätyttyä kysely, jonka tarkoituksena on mitata jatkuvasti koulutusohjelman vaikutusta opiskelijoihin, heidän työskentelymotivaatioihinsa, suhtautumiseensa yrittäjyyttä kohtaan ja uravalintoihinsa. Opiskelijat ovat yli 80 prosenttisesti olleet sitä mieltä, että yrittäjyyskoulutus on auttanut heitä tunnistamaan vahvuutensa ja heikkoutensa, löytämään omia rajojaan, inspiraatiota sekä opiskelu- ja työskentelymotivaatiota. Osa on myös päässyt niin syvälle yrittäjyyden pariin, että ovat jatkaneet kokeiluyritystään ohjelman päätyttyä. Ohjelmasta ja tuloksista voi lukea lisää osoitteessa Young Enterprisesin sivuilta. (Young Enterprise)

3 Yrittäjyyden verkkokurssi

Yrittäjyyden verkkokurssi on Luksialle suunniteltu yrittäjyysopintoihin syventyvä kurssi, joka painottuu verkkotyöskentelyyn. Opinnäytetyön ensimmäisenä tavoitteena on kuvata kyseisen yrittäjyyskurssin suunnitteluprosessia, sisältöä ja motiiveja. Tämä kurssi on otettu opetusohjelmaan keväällä 2017 kaikilla Luksian opintoaloilla ja kampuksilla.

3.1 Kurssin idea

Tiimi suunnitteli ja kokosi valmiiksi Yritystoiminnan suunnitteluun keskittyvän, 15:sta osaispisteen laajuisen verkkototeutuskurssin, joka kestää noin puoli vuotta. Toteutus sisältää kolme lähipäivää ja ohjattua työskentelyä mentorien ja opettajien avulla. Pääosin kurssi suoritetaan kuitenkin itsenäisinä verkko-opintoina.

Osa opiskelijoista ovat hyvin itsenäisiä opiskelijoita, jotka tekisivät mielellään omaan tahtiin verkko-opintoja. Osa haluaa valmistua nopeammassa ajassa ja tämä kurssi on erinomainen keino sisällyttää kurssin tehtävät muuhun opetukseen, kuten tuntitehtävien aiheisiin. Osalla on jo aikaisempaa osaamista, mitä voi hyödyntää opinnoissaan. Oli ala mikä hyvänsä, jokaisella alalla vaaditaan yrittäjämäistä asennetta ja yleisosaamista itsenäiseen tiedonhakuun ja jatkuvaan kehitykseen. Jollakin on liikeidea, mutta hän ei pääse kehittämään ideansa opiskelunsa ohella - paitsi osallistumalla tälle kurssille. Kurssi ei vaadi opettajilta muita resursseja, kuin opiskelijoiden ohjaamista tämän valinnaisen kurssin pariin.

Yritystoiminnan suunnittelu -verkkokurssi on Moodle-nimisellä työskentelyalustalla (<https://moodle.lunetti.fi/>) toimiva verkkokurssi, jonka tarkoitus on tuoda opiskelijoille mahdollisuus tutustua yrittäjyyteen ja soveltaa sitä oman alansa tehtäviin. Kurssi mahdollistaa myös opiskelijayrittäjyyden kokeilemisen, mikäli osallistuja haluaa toteuttaa kurssilla suunnittelemaansa liikeidea ja soveltaa käytännössä jo kurssilla oppimiaan tietoja ja taitoja. Kurssin ohjaavat opettajat ovat sitoutuneet auttamaan ja ohjaamaan opiskelijoita yrityksen perustamisessa ja eteen tulevilla ongelmatilanteilla.

Kurssiin sisältyy kolme lähipäivää, jossa kurssilaiset tuodaan yhteen kuulemaan kurssin agendasta, jakamaan osaamistaan ja näyttämään kurssin aikana tehdyt tuotokset. Lähipäivät ovat rikas lisä muuten verkossa itsenäiseen tahtiin suoritettavalle kurssille, sillä opiskelijoiden luodaan alan ammattilaisia ja uusia kontakteja esittäytymään ja jakamaan tarinansa ja osaamistaan. Tämän on tarkoitus inspiroida ja tukea opiskelijoita sekä luoda heille verkostoitumismahdollisuuksia.

Kurssi suoritetaan pääosin verkossa joustavalla aikataululla, mikä mahdollistaa eri tasoisten ja eri aloja opiskelevien opiskelijoiden itsenäisen työskentelyn omaan tahtiinsa. Kurssi on jaettu yrittäjyyteen valmentaviin osa-alueisiin. Kurssin loppupuolella opiskelijoiden tuotokset esitetään ja niitä kommentoidaan kehittävästi.

3.2 Kurssin suunnittelun toteutus ja aikataulu

Yrittäjyyskurssin suunnittelupalaverit tiimi piti noin kerran viikossa tunnin tai kahden verran kerrallaan. Palaverit pidettiin Luksian tai Laurean tiloissa Nummentien, usein auditoriossa tai kokoushuoneessa, välillä luokissa. Tekijä oli osallisena kolmessa eri palaverissa. Jotkut tiimin jäsenet pitivät keskenään jaetuista sisällön osa-alueista omia tapaamisiaan suunnittelua varten. Tiimin jäseniä olivat yrittäjyysopinnoista vastaava lehtori Jaakko Mäkelä, Luksian tuotevastaava Suvi Eriksson, entinen liiketalouden lehtori Marjut Helvelahti, opiskelijan ja opiskelijayrittäjän näkökulmaa tiimiin tuova, tämän opinnäytetyön tekijä Sonja Blomberg

sekä Luksian yhteisistä opinnoista ja osaamisen kehittämisestä vastaavat lehtorit Marita Antikainen ja Merja Kylmälä.

Palavereissa keskusteltiin, kenelle kurssi suunnataan ja miten, mitä siihen kuuluisi sisältyä, jotta opetus olisi mahdollisimman kattavaa ja ketkä arvioivat kunkin osa-alueen tuotoksia ja opettavat aineistoa mistäkin aiheesta. Palaverien tehtävänä oli saada tiimi sopimaan kurssin sisällöstä ja sisällöntuotannon jaosta. Jokaisen palaverin jälkeen ennen seuraavaa tapaamista, jokaisella tiimin jäsenellä oli aikaa hoitaa oma osuutensa sisällön suunnittelusta. Osa-alueet kurssin sisällöstä jaettiin tiimin jäsenten kesken jokaisen osaamisen, vahvuusalueen ja mieltymysten mukaan niin, että kaikilla olisi suunnilleen yhtä paljon vastuuta. Opinnäytetyön tekijä seurasi tiimin työtä sivusta, kirjoiti palaverimuistioihin kaiken ylös ja osallistui oman osa-alueensa tekemiseen.

Kurssin suunnittelu aloitettiin syyslukukauden alussa 2016 ja sen tuli olla valmis alun perin jo loppusyksystä samana vuonna. Kurssia ei kuitenkaan saatu kasaan ihan niin nopealla aikataululla, sillä tiimin jäsenillä oli rajallisesti aikaa paneutua kurssin suunnitteluun oman opetustyönsä ja yksityiselämänsä ohella. Lopulta tiimi päätti, että kurssi pyritään käynnistää heti kevätkaudella 2017, joten kurssin tulisi olla valmis marras-joulukuussa 2016 ennen pyhien alkamista. Viimeinen palaveri pidettiin marraskuun lopussa.

3.3 Kurssin tavoitteet ja sisältö

Kurssin tavoitteena on tarjota kaikille Luksian opiskelijoille mahdollisuus yrittäjyyteen tutustumiseen ja sen konkreettisen harjoittamisen kokeiluun jokaisella opintoalalla ja kampuksella. Tavoitteena on opastaa yrittäjyyteen liittyvissä taidoissa opiskelijan aiemmasta osaamisesta riippumatta. Syy kurssin luomiselle on tavoite tukea opiskelijayrittäjyyttä ja kannustaa opiskelijoita yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen työskentelyyn, sekä auttaa opiskelijoita tunnistamaan vahvuutensa ja heikkoutensa. Tällöin opiskelijalle voi avautua uusia vaihtoehtoja uravalintojensa suhteen.

Opinnäytetyön tekijän vastuualue kurssin suunnittelutyössä kohdistui yhteen osa-alueeseen. Tämä osa-alue oli itsensä johtaminen, joka sisällytettiin yrittäjyysopintoihin johdannaisena itsetutkiskelun osana, joka määrittää ihmisen valmiuksia yrittäjäksi ryhtymiseen. Tämän oppimismallin tekijä omaksui Laurean johtamis- ja esimiestyöopinnoista.

Kurssin sisältö jaettiin eri osa-alueisiin siten, että jokaisella lähipäivällä ja työskentelyviikolla on omat teemansa, eli tietty liiketalouden ja yrityksen perustamiseen liittyvä aihe, johon tuli perehtyä ja tuottaa omaan liikeideaansa sopiva tuotos jokaiselta osa-alueelta. Näitä osa-alueita ovat toimintaympäristö, tuotteistaminen, myynti, markkinointi, sosiaalinen media, talous, henkilöstö ja osakkaat, itsensä johtaminen, ostot, logistiikka, tuotanto sekä teknologiset ratkaisut. Näiden lisäksi opiskelijoita ohjataan omassa yritystoiminnassaan, etsitään heille

yrittäjämentoreita, opastetaan yritysmuodoissa sekä työskentelyalusta Moodlen käytössä. Visio ja missio ovat keskeinen osa omaa liiketoimintaa harjoittavien opiskelijoiden liikeideoiden kehittämisessä ja lähtötilanteiden kartoittamisessa. Kurssin loppupuolella opiskelijoiden tuotokset esitetään ja niitä kommentoidaan kehittävästi.

4 Kehitys- ja jatkotutkimusehdotus

Kehitysehdotuksena kurssin suunnittelun suhteen on lähinnä aikataulullista etua ajava. Tiimin jäsenet olivat kovin kiireisiä ja kauan talossa olleita työntekijöitä. Opinnäytetyön tekijä huomasi palaverien sujuvan kiireisessä tunnelmassa, sillä kaikilla oli hyvin rajallisesti aikaa käytettävissä. Tiimin jäsenet olivat samalla tasolla koulutuksen ja ikähaarukan suhteen, opinnäytetyön tekijää lukuun ottamatta. Mikäli tiimissä olisi jäseniä, joiden tehtävä on pelkästään keskittyä kurssin suunnitteluun, palavereja olisi ollut useampia ja työ edennyt nopeammin. Lisäksi tiimin jäsenistössä olisi hyvä olla myös edes vieraina osassa palavereista koulun entisiä opiskelijoita, yrittäjiä tai opiskelijayrittäjiä sekä joku sillä hetkellä koulussa opiskeleva henkilö. Nämä henkilöt tulisivat silloin hyvin erilaisista lähtökohdista. Tämä mahdollistaa eri näkökulmien kohtaamisen ja yhteisen polun löytymisen sisällön suhteen. Mitä koulussa opetetaan nyt? Mitä entiset opiskelijat jäivät kaipaamaan koulutukselta aiheeseen liittyen? Mitä yrittäjänä toimivat kokevat tärkeimmiksi elementeiksi yrittäjyyskurssin sisältömaterialissa? Selkeä roolijako ja tiiminvetäjän nimeäminen olisi lisäksi helpottanut kommunikoinnin kanavoimista, sillä välillä opinnäytetyön tekijälle oli epäselvää, kuka vastasi mistäkin osa-alueesta, keneen ottaa yhteyttä erilaisissa asioissa ennen seuraavaa palaveria ja kenelle lähettää valmiit materiaalit ennakkoon ennen seuraavaa tapaamista tiimin kesken.

Jatkotutkimusehdotuksena ehdotan opinnäytetyössä esitellyn yrittäjyyskurssin toteutuksen tutkimista. Tutkimuksen toteuttaja voisi kerätä dataa siitä, pysyikö kurssin sisältö suunnitelman mukaisena ja miten osallistuneet opiskelijat suhtautuivat kurssiin? Tutkimuksessa tulisi keskittyä selvittämään, miten kurssi vaikutti vai vaikuttiko mitenkään opiskelijoiden tulevaisuuden haaveisiin ja uravalintoihin. Olisi hyvä opetuksen jatkamisen kannalta myös selvittää, muuttiko kurssille osallistuminen opiskelijoiden asenteita ja ennakkoluuloja yrittäjyyttä kohtaan ja kokivatko he kurssin hyödylliseksi, vaikka he opiskelisivat jotain muuta kuin liiketalouden alaa. Näin kurssia voitaisiin kehittää opiskelijoiden toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi ja osoittaa opettajille kurssin tarpeellisuus, mikäli tulokset ovat positiivisia.

Lähteet

Painetut lähteet

Hämäläinen, K. & co., 2014, Retrolla Rahoiksi/Riku Korhonen, One on One Publishing Oy, Porvoo. Viitattu 10.8.2017

Komulainen, K., Keskitalo-Foley, S., Korhonen, M. & Lappalainen S., 2010, , Yrittäjyyskasvatus hallintana, Vastapaino, Bookwell Oy, Jyväskylä. viitattu 10.8.2017

Leskinen, P., 2000, Yrittäjyyttä etsimässä, Business Edita Oy, Helsinki. Viitattu 16.8.2017

Verkkolähteet

JA Europe, The Research, verkkosivun julkaisu 2016, viitattu 24.10.2017.

<http://icee-eu.eu/the-research.html>

Koutonen, K. 2014. Osuuskuntayrittäjyys restonomitutkinnon edistäjänä. Theseus. Viitattu 30.8.2017.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/92938/Koutonen_Kaisa.pdf?sequence=1

Nuori Yrittäjyys ry, verkkosivun julkaisu, viitattu 10.8.2017.

<https://nuoriyrittajyys.fi/nuori-yrittajyys/>

Rytkönen, T., Opiskelijayrittäjyys, 2015. Viitattu: 5.9.2017.

<https://opiskelijayrittajyys.fi/opiskelijayrittajyys/#mitatarkoittaa>

Tilastokeskus, Tietoa tilastoista. Käsitteet: Yrittäjyys. Viitattu 4.9.2017.

<http://tilastokeskus.fi/meta/kas/yrityskm.html>

YES-verkosto, Nuori Yrittäjyys ry:n verkkosivun julkaisu, viitattu 10.8.2017.

<https://nuoriyrittajyys.fi/yes-verkosto/>

Young Enterprise, Company Programme 2016-17 Impact Report, tutkimusjulkaisu, viitattu 24.10.2017. https://www.young-enterprise.org.uk/wp-content/uploads/2017/10/YE-Co-Programme_Impact-Report-2017-Web.pdf

Yrittäjät 2015, Opiskelijasta yrittäjäksi, Ydintuloksia selvityksestä Opiskelijayrittäjyys suomalaisissa korkeakouluissa lukuvuonna 2014-2015, PowerPoint-tiedosto. Viitattu 23.10.2017.

www.yrittajat.fi/tutkimustoiminta

Julkaisemattomat lähteet

Korhonen, R., Messenger-viestihaastattelu 10.10.2017, Rikuco Oy, yrittäjä. Viitattu 10.10.2017.

Mäkelä, J., sähköpostihaastattelu 4.9.2017. Länsi-Uudenmaan ammattiopisto Luksia, yrittäjyyden vastaava lehtori. Viitattu 5.9.2017

Kaaviot

Kaavio 1: Kyselyyn vastanneet henkilöt.....	7
Kaavio 2: Vastaaajien näkemykset yrittäjyydestä.....	8
Kaavio 3: Opiskelijoiden toiveet koulutuksen suhteen.....	9
Kaavio 4: Yrittäjyys vs. palkkatyö	10

Liitteet

Liite 1: Kurssin runko.....	26
Liite 2: Tiedote kaikkien alojen opettajille	30

Liite 1: Kurssin runko

AMMATTITAITOJA

Yritystoiminnan suunnittelu 15osp

Aloituspäivänä

- tietoisuus kokonaisuudesta ja etenemisestä
- Yrittäjätarina, joka motivoisi osallistujia

Tietoiskupäivä

- tuhti tietopaketti liittyen ainakin talouteen, markkinointiin
- paikalla yrittäjän sidosryhmistä henkilöitä

Päätöspäivä

- LTS esittelyt (+asiakirjat) ja arviointi

Taustalla toimii Moodle-alustalla vahvasti opiskelijalähtöinen keskustelu keskeisistä opettajan strukturoimista näkökulmista.

Mahdollisesti **yritysmentori** paikalla lähipäivissä ja tukena matkalla

1 | 9.10.2017 | Opinto-ohjaaja

AMMATTITAITOJA

Raamitusta

- Ryhmäkoko; 1-2 opiskelijaa (jos tekee yksin, voisi olla hyvä löytää ryhmästä sidosryhmäyrittäjä, esim. Alihankkija tai tuottaja)
- Mentorointi (edellyttää some-viestintävälinettä);
  - Ammatilliset opettajat
  - Uudenmaan yrittäjät, ulkopuolinen yrittäjä
  - Vertaistuki/arvioija (ryhmän sisältä)
- Kokonaisuuden hallinnan näyttö tapahtuu itselleen sopivalla tavalla tuoda esiin oppimisprosessi
  - Missä menen LTS-työstössä ja omassa oppimisessa
- Tuoda esiin yritystapahtumia ja kannustaa osallistumaan
- Sovitut tapaamiset matkan varrella

2 | 9.10.2017 | Opinto-ohjaaja

Ammattitaitovaatimukset [\(merkonomi\)](#)

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- arvioida oman osaamisensa tuotteistamista tai markkinoilla olevaa liiketoimintamahdollisuutta
- selvittää perustettavan yrityksen liiketoimintaympäristöä ja kilpailutilannetta
- esittää liikeidean ja yritysmuodon
- laatia yritykselle liiketoimintasuunnitelman
- laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.

3 | 9.10.2017 | Opinto-ohjaaja

Lähipäivä 1 sisältöajatuksia

Kick Start

- Kuinka lähteä liikkeelle-ohjeistusta
  - Moodle oppimisympäristönä
  - ohjeet verkko-opiskeluun
- Osaamistavoitteet
- Opintoja innostava ja orientoiva osuus aluksi, esim. yrittäjätarina
  - Innostava ja kannustava puheenvuoro
  - Yrittämisen filosofiaa
  - Yrittäjyyden "ajatus" (mahdollisuus, vapaus, joustavuus)
  - *-Self Leadership – valmennus+ Onnistumisen Taito - peli:*
  - *5 askelta kohti tavoitteita*
- Liikeidean suunnittelussa huomioitavia asioita
  - Toimintaympäristön vaikutukset jne.

4 | 9.10.2017 | Jaakko Mäkelä

Tietoiskupäivä, toinen lähipäivä

- eTalous
  - Katteella kauppa elää!
  - Tilitoimistoyhteistyö
- eMarkkinointi
  - Some – ryhmälle FB-sivu osaamisen markkinoimiseksi
  - Google AdWords
- eKauppa
  - eAsiakaspalvelu
- Tuotteistaminen
- *-Self Leadership - Onnistumisen Taito - peli*

5 | 9.10.2017 | Jaakko Mäkelä

Sisällöstä/sovitut

Toimintaympäristö
Tuotteistaminen
Myynti, markkinointi, some
Talous
Henkilöstö, osakkaat
Itsensä johtaminen
Ostot, logistiikka, tuotanto
Teknologiset ratkaisut
Moodle keskustelu/esittely
VISIO, MISSIO huomio
Yritysmuodot

6 | 9.10.2017 | Opinto-ohjaaja

Moodlesisältöjä

- <https://moodle.lunetti.fi/course/view.php?id=2389>
- Keskustelupalstat keskiössä
- Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2016
  - http://www.ensimetri.fi/uploads/Perustamisopas_Ensimetri_2016_web.pdf
  - Paikalliset uusyrityskeskukset ja niiden oppaat?
- Liiketoimintasuunnitelma.com
  - www.liiketoimintasuunnitelma.com
- NY / tiimioppiminen
  - <http://nuoriyrittajyys.fi/>

7 | 9.10.2017 | Jaakko Mäkelä

Päätöspäivä, päivä 3 – Liikeideoiden esittelyt, arviointi ja vertaisarviointi

- Itsearviointi ja vertaisarviointi/-sparraus (Moodleyökalu <http://moodle2.karelia.fi/mod/book/view.php?id=2&chapterid=34>)
  - Pienryhmissä ennen esityksiä
- Muutaman minuutin esitykset
  - <https://www.pitch.fi/>
- Kolmikanta
  - Lopullinen arviointi
- Kilpailu, jossa parhaat palkitaan
  - (Rahapalkinnot?)
- Jatko
  - Taitajakisa
  - Uskalla yrittää -finaalit
  - Yrittäjän ammattitutkinto
  - Starttiraha
  - Kasvu Open

8 | 9.10.2017 | Jaakko Mäkelä

Liite 2: Tiedote kaikkien alojen opettajille

Tervehdys kaikkien alojen opettajat,
olemme kehittäneet Yritystoiminnan suunnitteluun keskittyvän, 15:sta osaamispisteen laajuisen verkototeutuskurssin, joka kestää noin 6kk ja aloitus on suunniteltu jo tälle syyskaudelle. Toteutus sisältää kolme lähipäivää ja ohjattua työskentelyä mentorien ja opettajien avulla. Pääosin kurssi suoritetaan kuitenkin itsenäisinä verkko-opintoina.

Oli ala mikä hyvänsä, on osa opiskelijoista hyvin itsenäisiä opiskelijoita, jotka tekisivät mielellään omaan tahtiin verkko-opintoja. Osa haluaa valmistua nopeammassa ajassa ja tämä kurssi on erinomainen keino sisällyttää kurssin tehtävät muuhun opetukseen, kuten tuntitehtävien aihesisältöihin. Osalla on jo aikaisempaa osaamista, mitä voi hyödyntää opinnoissaan.

Oli ala mikä hyvänsä, jokaisella alalla vaaditaan yrittäjämäistä asennetta ja yleisosaamista itsenäiseen tiedonhakuun ja jatkuvaan kehitykseen. Jollakin on liikeidea, mutta hän ei pääse kehittämään ideaansa opiskelunsa ohella – tähän tarjoamamme kurssi tekee muutoksen.

Kurssi ei vaadi opettajilta muita resursseja, kuin opiskelijoiden ohjaamista tämän valinnaisen kurssin pariin. Liitän kurssin tarkemman kuvauksen tähän viestiin. **Kehotamme Teitä kertomaan opiskelijoillenne kurssista ja ilmoittamaan meille mahdollisimman nopeasti, montako oppilasta kursseille olisi kiinnostunut osallistumaan ryhmästänne.**